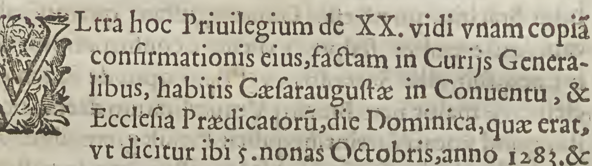
✠

CONFORME A ESTOS MOTIVOS EN EL REPORTORIO DE MIGVEL DEL MOLINO, SOBRE la gloſſa del miſmo Priuilegio de XX. vna perſona muy graue, que ha ſeruido à ſu Mageſtad en los Conſejos de la Corte, y Audiencia muchos años, de ſu mano, y letra tiene aduertido lo ſiguiente.

VLtra hoc Priuilegium de XX. vidi vnam copiã confirmationis eius, factam in Curijs Generalibus, habitis Cæſarauguſtæ in Conuentu, & Eccleſia Prædicatorũ, die Dominica, quæ erat, vt dicitur ibi 5. nonas Octobris, anno 1283. & id vocãt (licet male) actum Curiæ, per quam dictus Rex Petrus, ad ſupplicationem omnium, qui aderant, confirmauit hoc Priuilegium de XX. & iurauit, & filius eius.

Sed ibi fuit duplex ſupplicatio, altera per omnes, altera per ſolos Cæſarauguſtanos, & in cõfirmatione roborat ſola Cæſarauguſtana Priuilegia. Vnde poteſt interpretatio eſſe ambigua, vt id, quod ſpecialiter eſt petitum, ſit roboratum, non omnia omnium rogantium Priuilegia, & ſuper dubitatione ſenſus, & mentis Regis eſſet interpretatio, eo quod eius eſt interpretari, cuius eſt cõdere, *l. fin. C. de legib.*

Item, licet omnes ſupplicarunt, non tamen poſtea legitur eos laudaſſe in Curijs, & approbaſſe id Priuilegium, & quatuor Brachia robur huic Priuilegio dediſſe, vt vim fori haberet, non tamen eſt ſatiſrrogare legem ferri, niſi poſtquã lata eſt, promulgata ſit, lecta, publicata, regiſtrata, & in quaſi poſſeſsionem tranſierit (quod ibi non legitur) & de conſenſu omnium aſsiſtentium.

Rurſus poteſt dici, non fuiſſe ibi Generales Curias, quia Calataiubienſes, & Tiraſonenſes, & Darocenſes, & Monti-

ſonenſes, Bielſa, Aynſa, Exea, Lalmunia, Fraga, Maellá, & Villa de Cariñena non conſenſit, nec interfuit, nec dimidium Regni fuerunt, ſoli de Oſca, Barbaſtro, Iacca, Teruel, y deſta vn ſolo Sindico, Alcañiz, Nabal, Alquezar.

Verum eſt tamen, quod dicit plures alios eiuſdem Regni, plena Curia, & paulo infra dicit, quod hi ſupplicarunt pro ſe, & alijs Vniuerſitatibus, quæ præſentes non erant, ſed non habebant poſſe ab abſentibus, neq; erant plenæ Curiæ; & fortè eas procurauit Cæſarauguſta, tunc ad cautelam, vt Regem deciperet, quod credibile eſt, cum maior pars Regni abfuerit, & Vniuerſitatum, nec fuit vllus Nobilis de Nobiliũ Brachio, qui nõ eſſet Cæſarauguſtan. quamuis alij dicant fuiſse multos, ſed, vt ex thenore confirmationis cõſtabit, neq; fuit vllus Sacerdos, vel Epiſcopus de Brachio Eccleſiæ, & maior pars Brachij Vniuerſitatum deerat, nec cõſtat quod vocati fuerint, neq; dicit Priuilegium illud, vocatos fuiſse ad tales Curias, ſed ſolum illos, qui ſpecificantur congregatos.

Demum ad medium ait, cum cautela, pro ſe, & alijs, qui præſentes non erãt, nobis humiliter ſupplicauerunt. Notemus autẽ, nõ quod ſupplicauerunt pro ſe, ſed pro Cæſarauguſta; imò omnes contra ſe ſupplicarunt præſentes, & Cæſarauguſta. Ideò miſcuit vnam generalẽ rogationem, & poſtea in fine, & cauda illius ſuam particularẽ interſeruit, ſuper qua ſola dat Priuilegium Rex, & iurat cum filio primogenito.

Vnde noluerunt poſtea illi præſentes ſubſcribere Priuilegio, ſed ſiluerunt, neq; conſenſerunt, vt vim fori haberet: vnde patet Priuilegium de XX. non eſſe forum, neque Actum Curiæ.

Conſtat etiam ex prædictis luce meridiana clarius, Regem fuiſſe deceptum valde, & cautelam fuiſſe Cæſarauguſtanorum nimis palpabilem. Itaq; miror, viros doctiſsimos Iuriſperitos nu. 24. qui ſunt Molinos, SanctaCruz, Dõ Lope, Caſtillo, Anchias, Ximenez de Aragues, Tafalla, Lunel,

Pue-

Pueyo,Gamir,Orera,Martinez, Bordalba, Garcia, Torres, Salauerte, Albacar, Romeo, Losilla, Blancas, Cassabona, Taguenca, & la Caballeria, sensisse, non posse habere recursum, ad vllum Tribunal mūdi, eum, qui per hos XX. idiotas, maiori ex parte eorum (salua eorundē reuerentia) debito modo condemnetur, cum non sit potestas Regia in Aragonia, & sola ipsa valeat hoc Priuilegio, si modo deceptus Rex dedit legitimo modo, & non potius errans, & cum existimarent pro se alijs rogare, cum contra se rogarint errantes, & nihil de eorum rogatione dederit Rex, cum maior pars Regni abfuerit, neq; vocata sit, cū nō approbatum, nec promulgatū fuerit Priuilegium, sed solū concessum, & confirmatum per Regem, & non de consensu quatuor Brachiorum specialiter Ecclesiastici: in illis enim Curijs nullus Sacerdos, ex thenore Priuilegij memoratur interuenisse.

Videte autem in Foris, quando tales Curiæ celebratæ sunt, si aderant Episcopi, & clam eis absentibus bonum esset probare hoc Priuilegium fuisse confirmatum, vel probare tales Curias, talis temporis non esse in Foris.

Postremo nota, quod istud confirmatum fuit eodem die, quo generale Priuilegium Aragonum, & eisdem præsentibus, quod habetur fol. 6. in Foris, sed non est subsignatum ita, & forte non fuit testificatum. Vide originale.

Præterea etiam, quod per mendacium obtinuerint istud Priuilegium, constat palpabiliter in re tam seria, & graui, tamq; disputata in Curijs vnius Regni inclyti, vtrum potest dici, quod prudentes, & bonus Rex vna hora, & die simul duo contraria statuerint? alterum, quod non esset Regia potestas in toto Aragonum Regno, & postea eadē hora, quod daret Regiam potestatem Cæsaraugustanis XX. viris: quod noluit dare totum Regnum Regi suo, dedit Regnum XX. aduersarijs, Regiam potestatem, & non solum Regiam, sed etiam tyranicam? Et esto quod dedisset, vtrum dedisset abusum, vt XX. abutantur eadem? Nam si Rex non deducit hanc à Regibus potestatem, minus eam habere potest Cæ-

saraugusta à suo Rege, sed à Regno, & Rege simul, Regnum non erat iunctum, nec vocatum (vt patet) & si esset, quomodo id, quod negasset suo Regi, dedisset XX. viris, vt essent ipsi de re sua Iudices, partes, & executores, cum id Regi, &c.

Notemus autem, quod erāt boni viri, & prouidi, & prudentes, ac præsentes Ciues illic, & per eorum leges ipsa regatur Aragonia, & defendat statuta in illis Curijs authentico modo, & sicut Rex. Quod si tyranide facit Cæsaraugusta ob suum Priuilegium; ita Ciuitates aliæ Aragonum.

Item nota, quod in illis Curijs 1283. per Petrum factis nō fuit Priuilegium Generale factus Forus, sed annis postea 65 per Regem Petrum II. vt constat titulo, quod Priuilegium generale, & declaratio ipsius sint Fori, & pro Foris habeantur, quod statutum fuit in Curijs Petri II. anno 1348. & ideo hoc factum est posterius ius, quia non erant Curiæ generales illæ Petri Primi, & Dominus Rex non potest Foros facere, nisi in Curijs generalibus, vt probat *Molin. supra hoc lib. fol. 157. §. Foros in Aragonia*, & vide quæ ibi allegantur, & proba bene, vt poteris.

Et dato (non tamen concesso) quod Priuilegium illud generale fuisset factum in Curijs generalibus, adhuc sic argumentor. Si Priuilegium illud generale concernens bonū commune, & vniuersale, etiam si esset insertum inter Foros, & in volumine ipsorum (quod dici non potest de Priuilegio de XX.) ad hoc vt esset Forus, & pro Foro obseruaretur, fuit necessaria expressa declaratio, & statutum Petri II. dicto anno 1348. A fortiori ergo dicendum est, quod ad hoc, vt Priuilegium de XX. sit Forus (quod Priuilegium nō est vniuersale, sed particulare Cæsaraugustanorum) est necessaria expressa declaratio in Curijs generalibus facta: sed vbi nam est?